

Izpred Spodnjega Dravograda. (Volitve; zborovanje.) Narodne zavesti tukaj ni veliko. Nemškutarija cvete, da je veselje! Namesto da bi štajarski Slovenci pomagali koroške »švabe« ob meji krotiti, začeli so surovi »drauburški Nemci« na štajarski strani rogoviliti. Tako so pred nekaj tedni od njih našuntani nekateri uradniki spodnje-drauburske železniške postaje in nekaj judovskih pomagačev prilomastili v velikem snegu in mrazu na strni vrh Sv. Petra k občinski volitvi. Slovenski kmetje seveda niso bili pripravljeni na ta prvi poskus z nemškutarijo; prišlo jih je precej, pa skoraj vsi so se dali prodati za cigaro ali za kupico ogerskega vina. Volili so, kakor so nemškutariji »komandirali«, in na zadnje so se stepili. Ko so bili nemškutariji nekaj petakov zmetali za pijačo in končali v volilni sobani svojo komedijo, zibali so se večidel natrkani in valjali s Št. Petra proti cesti, kjer so se nabasali in med divjim nemškim tuljenjem sankali proti svojim brlogom. Upamo, da to ni bila zadnja volitev! Bolj srečna je bila občinska volitev dne 7. febr. v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu; izvolili so same slovenske može. V tej občini se že več let slovensko uraduje. — V nedeljo, 10. svečana je bilo v Št. Janžu zborovanje slovenjegraske podružnice sv. Cirila in Metoda. Znani govornik iz Spodnjega Dravograda č. gosp. Rozman, ki po koroških shodih Slovence budi in navdušuje, imel je slavnostni govor, v katerem je jasno in navdušeno razložil namen in pomen družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Velike Pirešice v Savinjski dolini. (Odlikovanje.) Naš občinski odbor je v seji dne 30. prosinca 1895 hvaležno svojega odborovega ude, č. gosp. Jožefa Kuneja, župnika na Zgornji Ponikvi, zaradi mnogih zaslug, katerih so si pridobili kot večletni načelnik krajnega šolskega sveta na Zgornji Ponkvi, pri katerem so vso pisarijo brezplačno oskrbovali in tako občinski blagajnici več kakor 200 gld. prihranili, kot najzanesljivi obiskovalec odborovih sej in najboljši svetovalec v občinskih in šolskih zadevah, kot skrbni voditelj pri cerkveno-konkurenčnih popravilih na Zgornji-Ponikvi, ob enem pa tudi kot iskreni domoljub in pospešitelj vsega koristnega, kateri so prvi v Savinjski dolini šoli na Zgornji Ponikvi slovenski podučni jezik po ugovoru na visoko c. kr. ministerstvo priborili, kot vneti dušni pastir za vse večne in časne potrebe svojih župljanov, od katerih so zaradi svoje gorečnosti in posebne prijaznosti tudi ljubljani in visoko spoštovani, z živio-klici soglasno izvolil svojim častnim občanom. Prav tako, čast, komur čast!

Od Sv. Križa na Murskem polju. (Bralno društvo) imelo je meseca januarja svoj občni zbor. Gosp. predsednik Jožef Rožman otvori zborovanje. K otvoritvi zapoje križevski moški pevski zbor »Mladini«. — Na to gosp. predsednik v dobropremišljenem govoru navzoče ude pozdravi, ter jih prepričuje prav temeljito o potrebi bralnih društev, posebno v sedanjih slabih časih. Nato pevci zapojejo: »Slovensko geslo«. — Po poročilu g. tajnika in blagajnika povzame velespoštovani g. J. Kukovec, načelnik okr. zastopa iz Ljutomeru, besedo. — Lepo je bilo poslušati nam dobro znanega, izvrstnega govornika; prav v zanimivih, praktičnih zgledih dokazoval je preteklo, sedanje in prihodnje stališče našega kmeta; globoko so prepričale njega besede vsakega, kako mu je postopati od sedaj, da bode mogel shajati v sedanjih razmerah, sploh v vsakem obziru, duševnem in gmotnem. — Hvala za lepe besede in Bog daj, da bi tudi na rodovitna tla padle! — Pevci zapojejo: »Krasna, draga domačija —«. Na to je sledila volitev novega odbora in sicer p. n. gg. Jos. Weixl, kaplan pri Sv. Križu, predsednikom, dr. Jos. Lebar, zdravnik, pod-

predsednikom, Anton Lacko, duh. svetovalec in župnik pri Sv. Križu, ter g. Jos. Rožman, posestnik v Stari vasi, odbornikom, g. Anton Herzog, učitelj pri Sv. Križu, zapisnikarjem in g. Iv. Pušenjak, podučitelj raynotam, blagajnikom in knjižničarjem. — Pri vsprejemanju udov zapazilo se je že ta dan, da še je med njimi zanimivost za društvo; skoraj bi rekel — večja, ko od začetka ustanovitve in je mnogo novih pristopilo; kar zadeva oglaš novih udov, — čast č. g. Weixl-nu. — Stejemo si v čast tukaj tudi omeniti one č. gg. ude, ki so od ustanovitve društva podporni udje: preč. g. dr. Iv. Križanič, kanonik v Mariboru, g. Lud. Lederhas, c. kr. profesor v Ljubljani, č. g. Mat. Štraki, korvikar v Mariboru, in č. g. Jos. Kardinar, kaplan v Dobrni. — Od letos z naprej so tudi g. Iv. Kukovec, načel. okr. zastopa in veleposestnik v Ljutomeru, kot podporni ud našemu društvu pristopili; ravnotakó tudi g. J. Karba, učitelj v Ljutomeru. — Hvala vsem p. n. podpornim udom! — Določili so se dalje časniki za tekoče društveno leto: »Slov. Gospodar«, »Domoljub«, »Ljubljanske Novice«, »Domovina«, »Kmetovalec«, »Dom in Svet«, »Mir« in »Dolenjske Novice«. H koncu se zahvalijo č. g. J. Weixl kot novi predsednik za izkazano njim zaupanje, obljubjuoč vse storiti, kar je društvu v blagor in korist!

Iz Olimja. Raznoterosti.) Letos imamo tukaj prav dobro vino, posebno Virštanske gorice so se lani prav dobro obnesle. Nekateri so ga dobili več, kakor poprejšnje leto, nekateri pa ednako. Kjer je pa trs slabo obdelan in neškropljen, dobili so vina manj. Vino ima letos visoko ceno, po 10—14 gld. staro vedro. — Sadja je bilo prav obilo pri nas, posebno jabelk in hrusek. Naredili so si ljudje obilo sadne pijače, ker vemo, da letos nam ne bode toliko pričakovati. — Kakor skoro vsepovsodi, tako so se tudi tukaj upirali stavbi nove šole, ki je prav za prav tukaj ni treba, ker je stavbe dovolj v Olimji, pa vendar je vse zavrženo, da sedaj poldrugo leto že niso bili otroci v šoli. Zdaj se je sklenilo, da se začne v Olimji šola staviti prihodnjo pomlad. Želimo pa, da ako bode šola nova, naj bi bil tudi učitelj prav dober. Tudi Virštanci si bodo poskusili postaviti šolo za slovensko mladino. — V našem kraju nekatere ženske pravdanje prav dobro razumejo. Pred par tedni se je neka mlada gospodinja J. S. sprla s svojim sosedom ter ga je tako tožila, da je nazadnje sama v zapor prišla. V kratkem spet kaj več.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Dne 26. febr. t. l. je bil pogreb nadvojvode Albrehta. Pogreb je bil velikansk. Udeležili so se naš presvetli cesar, nemški cesar Viljem, zastopniki evropskih držav, vse dunajsko vojaštvo in neizmerno ljudstva. Slavni vojskovodja, vneti katoličan in blagi prijatelj Slovanov naj v miru počiva! — V državnem zboru se razpravlja o kazenskem zakoniku. — Minister Madeyski je odbil rekurs dunajskih Čehov gledé ustanovitve javne češke ljudske šole na Dunaju. Ali Dunaj ni avstrijsko mesto?

Češko. Praški mestni zastop je imenoval slavna češka pesnika Svat. Čecha in Vrchlickega častnim meščanom, in to na prigovarjanje Mladočehov; toda pesnika sta častno meščanstvo odklonila.

Štajarsko. Namesto grofa Stürgha je v veleposestvu izvoljen za državnega poslanca deželni glavar, grof Ed. Attems. — Kmetijska družba šteje 62 podružnic. Na Spod. Štarskem je samo 16 podružnic, ker je

družbi brž več mar za nemštvo, kakor za povzdigo gospodarstva med Slovenci.

Koroško. Kmetijska družba je osnovala poseben odsek za umno čebelorejo. — V Beljaku nameravajo vpeljati električno razsvetljavo in zidati železnico na goro Dobrač. Tudi kanijo ustanoviti žensko podružnico zloglasne »Südmarke«.

Kranjsko. V dolenjskih mestih je za državnega poslanca izvoljen sodnik Višnikar s 396 glasovi; profesor Zupan pa je dobil le 193 poštenih slovenskih glasov. Ljuba sebičnost na Dolenjskem lepo cvete! — Kmetijsko podružnico so ustanovili v Predosljah nad Kranjem.

Primorsko. Goriški deželni glavar, grof Coroini, se je odpovedal svoji časti. Slovenci in zmerni Lahi ga prosijo, naj še ostane deželni glavar. — V Gorici bodo začeli zidati novo gimnazijsko poslopje. — V Koboridu se v kratkem ustanovi okrajno sodišče. — Zadnjo nedeljo je isterski poslanec Spinčič sklical volilski shod v Mandiči na Boljanskem polju. Prišlo je blizu 4000 volilcev.

Ogersko. Ministerski predsednik Banffy se nič kaj dobro ne počuti v svoji službi. Nasprotniki ga namreč v poslanski zbornici skoro pri vsaki seji spravijo v kako zagato, iz katere mu navadno Košutovci pomagajo. Zato se po časnikih širijo novice, da Banffy kmalu odstopi. Ne bode ga škoda!

Vnanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. izdajo posebno pismo do avstrijskih škofov dne 3. marcija, ob obletnici svojega kronanja. V tem pismu gotovo ne bodo obsodili krščanskih socijalistov, kar liberalci tako želijo!

Italijansko. Crispi bojda namerava proglasiti kralja Umberta za cesarja Etiopije v Afriki. — Na Siciliji se je med ljudstvom vsled grozne bede začelo neko nevarno gibanje, prav kakor pred lanskim puntom. — Italijanski kraljevič se zaroči s hčerjo angleškega princa waleskega.

Belgijsko. Izredni delavski kongres v Bruselju je te dni sklenil, da vsi delavci ustavijo delo ali napravijo občni štrajk, ako se vsem 21letnim moškim, ki bivajo že šest mesecev v kakem kraju, ne dovoli volilna pravica za občinske volitve.

Nemško. V pruski poslarski zbornici se je pri posvetovanju o proračunu za bogočastje katoličan Danzenberg pritoževal, da se na katoličane dovolj ne ozira pri podelitvi državnih služeb. Minister pa je to tajil ter pozval katoliške poslance, naj mirujejo. Mir more biti le tam, kjer vlada pravica! Pravična pa pruska vlada katoličanom ni, tudi Poljakom ne.

Rusko. Vlada bode pomnožila vojno brodovje v vzhodni Aziji, ker hoče Rusija pri sklepanju miru med Japonci in Kitajci govoriti resno besedo. — Za stare in bolne pisatelje in umetnike se bode postavil poseben zavod, ki se bode imenoval po pok. carju Aleksandru III., na enem carskih posestev.

Turško. Druzi ob Libanonu so napali hišo guvernerjevo in mu pretili s smrtjo. Guverner pa je pobegnil v Damask. Bržčas bodo vojaki prišli mirit »po turško«. — V Carigradu ni več nobene varnosti. Zastopniki tujih držav so se vsled tega pritožili pri turški vladi.

Azija. O japonsko-kitajski vojni se te dni poroča: Poganjanja za sklenitev miru napredujejo zelo počasno, kajti kitajski cesarski dvor se noče ukloniti in se vedno še nadeja končne zmage. Japonci pa si hočejo prisvojiti Peking, glavno mesto, in od tam še le narekovati pogoje miru.

Afrika. Iz Egipta so te dni dobivali angleški

časniki poročila, da Egipčani hočejo prej ali slej planiti na Evropce in jih pobiti. Toda večina Egipčanov je nevoljna le na angleško nadvlado. — V Marakeši v Maroku so te dni ustaški rodovi napali meščane in čudno, le židom so prizanesli!

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

O Baltažarju, ki je najbrž že l. 1509. umrl, nam ni mnogo znanega, a vse, kar vemo o njem in njegovem bratu Gašparju, kaže nam, da sta bila oba za vse dobro vneta viteza, ki sta se za razvoj krščanskega življenja zelo trudila. Zlasti pa je Gašpar, poročen s Hipolito, hčerjo Erharta Polhaimskega,¹⁾ ces. glavarja v Ptuj, pazil na to, da je duhovnija v Vurbergu imela vedno lastnega duhovnika. Zato je, dasiravno je bil višji točaj na Štajarskem, navadno in najrajše bival v Vurbergu. In v tem času je došel Vurberg na vrhunec svoje slave, kajti prenovljena cerkva Matere božje je vedno bolj slovela ter je kot Mariji posebno priljubljeno svetišče postala na daleko znana in slavna romarska pot.

Tudi za odgojo svojih otrok je bil Gašpar Stubenberski zelo skrben; — le škoda, da so se med tem, ko je hči Balbina v samostanu Göss na gornjem Štajarskem bogoljubno živela, sinovi načelom očeta izneverili in postali strastni pospeševalci protestantizma. Vsled tega so po Gašperjevi smrti l. 1527. za Vurberg nastopili žalostni časi.

Protestantizem, iz Nemčije v naše kraje zasejan, širil se je vedno bolj in kužil vero in pravost priprostu ljudstvu. Sprideni plemenitaši so se nove vere, katera jim je nebesa brez dobrih del in brez pokore ponujala, z veseljem poprijeli ter jo po luterskih pridgarjih tudi med priprosto ljudstvo sejali.

Tako sta ravnala tudi Gašparjeva sinova, Franc in Ambrozij Stubenberski, ki sta v Vurbergu očetu sledila. Ko so se torej črni oblaki pogubljive krivovere, katero je bil prisegolomni avgušinec Martin Luter v Nemčiji zasejal, pripodili tudi v naše kraje, vlegel se je protestantizma mrak zlasti nad Vurberg in nastala je strašna burja, ki je tamošnjemu slavnemu Marijinemu svetišču raztrgala slave venec in uničila starodavno čast. Besni luterani so katoliškega duhovnika v Vurbergu vrgli skoz okno, razdajali farovž ter se polastili župnijskih dohodkov in cerkve.²⁾ Hišo božjo so onečastili, odstranili iz nje vse kipe in podobe ter jo spremenili v protestantski tempelj in v pokopališče odpadnikov. In tam, kjer se je poprej glasila slava Marije in njenega božjega Sina, opravljali so zanaprej v nepopisljivo žalost vseh pravovernih katoličanov odpadniki svoje krivoverske obrede in pokapali svoje privržence, kajti protestantizem je imel v Stubenbergih blizu 100 let močno zaslombo. Baltažar, sin zgoraj imenovanega Franca

¹⁾ Mittheil. d. hist. Ver. v. St., XXIII., 60.

²⁾ O teh žalostnih časih poroča Jožef Maksimilijan Heipl, višji duhovnik v Bruck-u, ki je od l. 1709. do 1730 v Ptuj župnikoval, dne 30. aprila 1735 škofu ter pravi, da zaradi tega, ker je požar v Ptuj leta 1704. uničil vse stare listine, ne more sicer »authentice« dokazati, da je v Vurbergu bil svoje dni nameščen lasten vikar, — toda »so vill ich von meinen vorfahrer vernomben, seye tempore Lutheranismi der Pfarrvicarius bey dem Fenster hinausgeworfen und der Pfarrhoff demolirt worden, der grosse weingarten, welcher noch heintiges tags der Pfaffen Weingart genandt wird, ist der Pfarr gewaldthetig endtomben, mithin dem vicario die proventus benomben worden«. (Kn. šk. arhiv v Mariboru.)